

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

בהעלותך

(חלק כח שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת בהעלותך, יבי"ח סיון, ה'תשפ"ה (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

בהעלותך

60

רש"י⁶: לכאורה אף דין זה, שהחיוב ד"מקשה" הוא לעיכובא גם "לדורות", לא הי' לו להכתב כאן, אל"א בפרשיות הקודמות, בפ' תרומה או בפ' אמור⁸!

באור החיים⁹ ביאר¹⁰, שפסוק זה בא לשלול טעות בפירוש הכתובים: כיון שנאמר "בהעלותך את הנרות", שפירושו (לדעת האוה"ח) שהנרות לא היו קבועים בקני המנורה, והיו מסירים אותם מן המנורה ואח"כ מעלים אותם עליה¹¹, הוה אמינא, דכן הוא גם בשאר חלקי המנורה, שלאחר שנעשתה המנורה אין חיוב שתהי' "מקשה", דחיוב זה הוא רק בתחלה, אבל "אח"כ יכול לעשות כאשר יחפץ"¹² – ולכך אשמעינן קרא "וזה מעשה המנורה

א. בתחלת פרשתנו, לאחר הפסוקים¹, "בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותי' גו"², נאמר³: "וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרח מקשה היא כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה".

וידועה שאלת המפרשים⁴: תוכן ב' הפסוקים הראשונים שבפרשה הוא הציווי לאהרן ע"ד אופן הדלקת הנרות, אשר "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"; ואילו אופן עשיית המנורה כבר נתבאר מכבר, בפ' תרומה⁵ – ואם כן, מה ענין הפסוק "וזה מעשה המנורה" לפרשתנו כאן?

ומאחר שזוהי שאלה המתעוררת בלימוד באופן של פשוטו של מקרא, אינו מובן, מדוע אין רש"י דן בכך בפירושו?

ב. הרמב"ן⁶ כתב לבאר, דטעם הכתוב "וזה מעשה המנורה" הוא "לרמוז שצריך לדורות שתהי' מקשה כי הוא מעכב בה".

אבל עדיין אינו מובן לפירוש

(1) ת, ב"ג.

(2) שם, ד.

(3) ראה אברבנאל. אלשיך. אוה"ח. ועוד.

סה"מ תקס"ו ע' רמב.

(4) בהציווי – כה, לא ואילך. וכן בעשייתו

בפועל – ויקהל (לז, יז ואילך).

(5) פרשתנו עה"פ.

(6) להרמב"ן – ראה לקמן סעיף ה.

(7) ובפרט דלדעת רש"י י"ל שכבר נכלל בציווי הכתוב (תרומה כה, ט) וכן תעשו – "לדורות אם יאבד אחד מן הכלים או כשתעשו כלי בית עולמים כגון שולחנות ומנורות כו' כתבנית אלו תעשו אותם" (ל' רש"י שם). אף ש"ל (בדוחק) דהציווי הוא רק בנוגע "כתבנית אלו", ואין נכלל בזה אופן עשייתם, כולל זה שהי' "מקשה" וכיו"ב.

(8) ובפרט דשם נאמר (כד, ג) חקת עולם לדורותיכם, והיא 'פ' מצות הנרות", כפרש"י שם, ב (וראה רמב"ן שם (הובא לקמן סעיף ד) "צורך הפרשה הזאת לשני דברים כו'"). ולפ"ז הול"ל דין "מקשה" – שם. וראה סוגיית הגמ' מנחות כח, א ובפרש"י ותוס' שם.

(9) פרשתנו שם, ד.

(10) להמ"ד (מנחות פח, ב) לא קביעי נרות.

(11) וכן פירש בחזקוני (בפי' הב') ובפענח רזא

כאן.

(12) לשון האוה"ח שם.

ג. עוד צריך להבין: מהי ההוספה בפרשת „בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות”? הרי כבר נתפרש הציווי לעיל בפ' תרומה¹⁶ „ועשית את נרותי שבעה והעלה את נרותי והאיר אל עבר פני”¹⁷.

יתר על כן: מאחר שעשיית הנרות היתה באופן שהנרות פנו אל הנר האמצעי, כדפירש רש”י בפ' תרומה¹⁶ „והאיר אל עבר פני” – עשה ששת הנרות שבראשי הקנים היוצאים מצדי מוסבים כלפי האמצעי כדי שיהיו הנרות כשתדליקם מאירים אל עבר פני מוסב אורם אל צד פני הקנה האמצעי שהוא גוף המנורה – אם כן איך שייך מעיקרא ציווי על ענין זה, בשעה שכן הוא בדרך ממילא, שהרי הנרות כבר עשויים באופן זה, כמפורש בציווי עשייתם¹⁸.

62 ויש לומר, שרש”י מיישב שאלה זו בפירושו על „יאירו שבעת הנרות” – „ששה”¹⁹ שעל ששת הקנים שלשת

דפרשתנו, בפרש”י כאן אינו מפרש כן, כדמוכח מפירושו עה”פ כאן (ואכ”מ).

(16) כה, לו.

(17) דרש”י בתחלת פרשתנו מתרץ רק הסמיכות לפרשת הנשיאים, אבל אינו מבאר טעם כפל הציווי בכלל. ואין לומר שלפרש”י לא נתחדש כאן שום דבר בעצם הציווי ורק גודל הדלקת הנרות על ידי אהרן, ד”גדולה משלהם”, מחנוכת הנשיאים – כי: (א) מלשון רש”י „למה נסמכה” מובן שהשאלה היא על הסמיכות ולא ע”ז שנאמר בכלל (וראה לקו”ש ח”ח ע’ 92 ואילך). (ב) לפ”ז לא הוצרך הכתוב להוסיף ציווי פרטי, כ”א ציווי כללי דהדלקת והטבת הנרות. (18) כמו שהקשה בדברי דוד (להט”ז) תרומה שם. וראה הערה 23.

(19) ובחזקוני גורס ברש”י „הנרות שעל כו”

מקשה וגו’”, דדין „מקשה” הוא גם לאחר עשייתה.

אבל אין לבאר כן לפי פירוש רש”י – דאע”פ שיש לומר שגם לדעת רש”י על התורה לא היו הנרות חלק מהמנורה¹³, וממילא מקום לומר שבכל פעם הורידום מהמנורה והעלים עלי, הרי

[נוסף על זה שלפי פשוטו של מקרא קשה ללמוד מזה שהנרות היו נפרדים מהמנורה והעלים עלי בכל יום שכן הוא בכל המנורה, בשעה שמפורש¹³ במקום הציווי בפ' תרומה שכל המנורה (מלבד הנרות) צריכה להיות „מקשה” – הנה]

בפירוש הכתוב „בהעלותך” כתב רש”י בפירושו דהיינו „על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתן לשון עלי” שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה, הרי, שלדעת רש”י פירוש „בהעלותך את הנרות” אינו העלאת הנרות על המנורה (דאם כן, הרי אין מקור לפירושו¹⁴; הכתוב קאי (לפי פשוטו) ב”להב” – „שהלהב עולה” – ונרות מאן דכר שמי”.

והדרא קושיא לדוכתה: למה נאמר כאן „וזה מעשה גו’ מקשה”¹⁵.

(13) ראה לקו”ש חט”ז ע’ 324. וש”נ.

(14) וכן זה ד”דרשו רבותינו (שהביא רש”י שם) מכאן שמעלה היתה לפני המנורה שעלי הכהן עומד ומטיב.”

(15) בחזקוני כאן: ענין מלאכת המנורה נאמרה במקום אחר ונשנה כאן בשביל פרח הירך שנתחדש בה הוא שנאמר כאן עד ירכה עד פרחו (וכ”ה במנחות כט, רע”א. רמב”ם הל’ ביהב”ח רפ”ג). אבל, אף שפ’ תרומה (כה, לה) הביא רש”י מברייטא דמלאכת המשכן דלמדין מפרח

המזרחיים פונים למול האמצעי הפתילות שבהן וכן שלשת המערביים ראשי²⁰ הפתילות למול האמצעי. דמזה ששינה רש"י בלשונו כאן, "הפתילות. . . ראשי הפתילות" – דלא כבפירושו בפ' תרומה, "פי ששת הנרות" – מובן, שזהו ציווי נוסף לאהרן, שנוסף לכך שפיות ששת הנרות צריכים להיות מסובים כלפי האמצעי²¹, צריך²² אהרן להטות גם את הפתילות²³ שיהיו פונות כלפי

הנר האמצעי, דבזה תלוי האופן שבו "יאירו (מ)שבעת הנרות".

אך לפי זה צריך להבין את לשון הכתוב, "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות": כיון שנוסף כאן ציווי במעשה ההדלקה דאהרן, ה"ה הדבר צריך להאמר בלשון ציווי לאהרן, "תאיר שבעת הנרות", ולא שהנרות, "יאירו"²⁴?

ד. והביאור בזה – ובהקדים:

בפרשיות המדברות בענין המנורה מצינו פלוגתא בין רש"י והרמב"ן:

(א) בפ' אמור²⁵, בציווי, "ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד מחוץ לפרוכת העדות באהל מועד יערוך אותו אהרן גו'" כתב רש"י: זו פרשת מצות הנרות, ופרשת ואתה תצוה לא נאמרה אלא על סדר מלאכת המשכן לפרש צורך המנורה.

אמנם הרמב"ן על אתר בפ' אמור⁶³ פליג על זה ומבאר, "צורך הפרשה

– "אלא שהסופרים כו'". וראה מושב זקנים כאן (סוף פסוק ב) בשם החזקוני.

(20) הוספה בהענין ותוספת ביאור – וקאי גם על המזרחיים.

(21) וראה גם פרש"י מגילה כא, ב ד"ה אל מול (וראה גם שו"ג הא' להערה 23). וברמב"ם הל' ביהב"ח (פ"ג ה"ח): ששת הנרות הקבועים בששת הקנים היוצאים מן המנורה כולן פניהם לנר האמצעי שעל קניו המנורה. ומשמע שהוא דבר שנעשה במעשה המנורה, ולא פעולה בהפתילות.

(22) אבל ראה ס' זכרון כאן (ח, ב), דברי דוד ומשכיל לדוד תרומה שם.

(23) שצריך להטות הפתילות – כן משמע גם בפרש"י מנחות צח, ב ד"ה מצד להו, אבל לאו דוקא שגם הנרות עצמן מצודדין*. אבל מפרש"י פרשתנו, שהוסיף, "הפתילות שבהן. . . ראשי הפתילות כו'" ולא הסתפק במ"ש, "ששה שעל ששת הקנים כו' פונים למול האמצעי" וה"ה מובן שפירושו כמ"ש בפ' תרומה, משמע דהיתה פעולה בפ"ע בהפתילות בעת שהדליק, וכ"כ

בחת"ס עה"ת ריש פרשתנו**. אבל ראה מקומות שבהערה הקודמת.

(24) וכמו שהקשה באוה"ח כאן ד"ה בהעלותך. ובאוה"ח מתרץ (לשיטתו) כי הציווי רק על ההכנה (הנרות עצמן), אבל לפי המבואר בפנים לפרש"י, שהציווי כאן גם על אופן הנחת הפתילה – הקושר במקומה עומדת. (25) כד, ב"ג.

(** בבאר מים חיים (לאחי המהר"ל) מפרש בפרשתנו, דהביכין, "היו עגולות ושוין לכל צד ולא ה"י להן שנציגן, אלא שהכהן ממשיך הפתילות כפי רצונו וזה נלמד מדהוצרך לצוות את אהרן ולא צויה את בצלאל לעשות היכר בנרות מקום שניחן כו הפתילות", והיינו בכתחלת ההערה. וצ"ע: נוסף לזה שבפרש"י תרומה מוכח דהנרות עצמן מצודדין, הרי גם בעצמו מפרש שם, שה"ה עושה לבזיכין עצמן כמין שנציגן שהפתילה מונח בו".

(*) כ"ה בדפוסים שלפנינו (וכן בדפוסים הראשונים דהרמב"ם) ובקריית ספר לרמב"ם שם "שעל קנה המנורה". וכן הוא ברמב"ם שנדפס עם פירושו הר המור"י (אלא דיש שם טה"ד כנראה, שהתייבות לפניו שם, פניהם לצד האמצעי, ולא כלפניו לנר האמצעי).

ואוצ"ל: של קני.

(*) או י"ל להיפך, שרק הנרות מצודדין ולא הפתילות.

ולפי זה נמצא שהחילוק בין רש"י והרמב"ן הוא:

לפי רש"י יש שלש פרשיות שונות בענין המנורה: הציווי בריש פ' תצוה הוא חלק מציווי וסדר מלאכת המשכן (שבפ' תרומה), בפ' אמור באה „פרשת מצות הנרות“, ופרשתנו „בהעלותך את הנרות“ היא „פרשת המנורה“ (ולא „פרשת . . הנרות“ ככפ' אמור);

משא"כ לדעת הרמב"ן הרי פ' תצוה היא פרשת מצות הדלקת הנרות, והציוויים שבפ' אמור ובפרשתנו אינם אלא תוספת פרטים והשלמות בדיני הדלקת הנרות (שצ"ל על מנורה דוקא, ושיאירו אל עבר פני).

ה. ע"פ הנ"ל, נמצא חילוק בין רש"י והרמב"ן גם בהבנת הפסוק דידן, „וזה מעשה המנורה מקשה גו“:

לדעת הרמב"ן, כיון שתוכן הפרשה (בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו גו") הוא המשך לדיני הנרות – הדלקת המנורה, הרי גם סיום הפרשה, הפסוק „וזה מעשה המנורה מקשה גו“, הוא תוספת פרט והשלמה לדיני הנרות: כשם שההדלקה צריכה להיות על מנורה דוקא (ולא „בלא מנורה“), כך צריכה ההדלקה להיות במנורה שהיא „מקשה“, „וזה מעבב במצות ההדלקה“.

אבל לדעת רש"י, המכנה את פרשתנו „פרשת המנורה“ (כנ"ל), נמצא, שהעיקר בפרשתנו הוא מעשה המנורה (ולא הדלקת הנרות) הנזכר בפסוק דידן, „וזה מעשה המנורה גו“.

והדבר צריך ביאור: לכאורה פרשה זו עוסקת (בעיקר) לא במנורה עצמה,

הזאת (פ' אמור) לגבי הדלקת המנורה, ד"שם (בפ' תצוה) עוד לא אמר אלא יערוך אותו אהרן ובניו וגו' והי' במשמע על המנורה או בלא מנורה אם תשבר או תאבד כו' ועכשיו²⁶ אמר בפירוש על המנורה הטהורה²⁷ שלא ידליקו אלא על מנורה הטהורה.

כלומר: לפי שיטת רש"י, מ"ש בפרשת אמור הוא הציווי ד"פרשת מצות הנרות", ולפי הרמב"ן הרי זה המשך ופרט במצות הדלקת הנרות שבפ' תצוה, שצריכה היא להיות על המנורה דוקא.

ב) בתחלת פרשתנו כתב רש"י „למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים כו' אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות“.

והרמב"ן הקשה על דברי רש"י ופירש באופן אחר, דכשם שפרשת אמור היא הוספה על פרשת ואתה תצוה (שההדלקה צ"ל על המנורה דוקא), עד"ז הוא בפרשתנו – „ובכאן כאשר השלים להזכיר הקמת המשכן השלים עוד כל דיני הנרות וצוה שיהיו שבעת הנרות כולן דולקות לדורות אל מול פני המנורה, כאשר הזכיר במעשה המנורה כו' לא בלתי מנורה ולא בלתי שיאירו כולם אל עבר פני“ (וכן צריך להיות לדורות, ולכן „לא הזכיר בפרשה הזאת באהל מועד ללמד שיהי' כן במקדש כו").

²⁶ וגם בנוגע להשמן – לדורות, כמבואר ברמב"ן שם (ובפרשתנו הזכיר בנוגע לפ' אמור – רק המובא בפנים).

²⁷ שם, ד.

אלא במצות הדלקת הנרות, „אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות“?

הנרות הם חלק של (ופרט טפל אל) גופה של מנורה, הנר האמצעי³¹.

ומזה מובן, שגם ענין „אל מול פני המנורה“ נוגע (לא כל כך לקיום מצות הדלקת הנרות, אלא) לעצם גוף המנורה.

ו. וההסברה בדבר:

בפסוקים ב' תרומה, שבהם מדובר אודות מעשה המנורה, כתיב²⁸ „ועשית מנורת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעי' כפתורי' ופרחי' ממנה יהיו.“ ואח"כ כתיב „ששה קנים יוצאים מצדי' שלשה קני מנורה מצדה האחד ושלשה קני מנורה מצדה השני“.

ונמצא, שאע"פ שכל המנורה היתה „מקשה אחת וזהב“²⁹, מכל מקום יש הבדל בין הקנה האמצעי, גופה של מנורה, לששת הקנים: בגופה של המנורה לא היו ניכרים חלקים נפרדים, והי' נראה בבירור שזהו כלי אחד, עצם אחד; משא"כ ששת הקנים, הגם שעשייתם היתה מאותה „עשת . . וזהב“ עצמה³⁰, הרי לאחר עשיית המנורה לא הי' ניכר בגלוי שהם עצם אחד עם „גופה של מנורה“.

אמנם, כאשר אהרן מקיים את הציווי „בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות“, הרי עי"ז שכל ששת הנרות מאירים אל פני המנורה, מול הנר האמצעי, אזי ניכר לא רק שמנורה אחת היא, אלא שכל

נמצא אפוא, שאע"פ שהציווי כאן נוגע בפועל למעשה ההדלקה דאהרן, לפעולת אהרן בפעולות³² (ואין זו פעולה השייכת לעשיית המנורה – למעשה בפי הנרות), הרי תוכנה וגדרה נוגעים (גם) למנורה גופא³³.

ולכן לא נקט הכתוב לשון „תאיר שבעת הנרות“, בסגנון של ציווי לאהרן, אלא „יאירו שבעת הנרות“, כי תוכן וגדר „אל מול פני המנורה“ הוא (לא רק דין ומצוה במעשה ההדלקה של הגברא, אלא) דין בחפצא של המנורה.

וכדי לבטא ולהביע ענין זה, ש„אל מול פני המנורה“ הוא חלק מ„פרשת המנורה“ – ולא חלק מ„פרשת מצות הנרות“ – מוסיף הכתוב כאן „וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרוחה מקשה היא“; ועוד זאת: אין הכתוב מונה בפרטיות את כל פרטי חלקי המנורה, גופה של מנורה, קני' גביעי'

(31) ועפ"ז יומתק זה שרש"י לא הביא דנר האמצעי – נר מערבי – כלפי שכינה (כבמגילה שם. וכ"כ ברמב"ם שם „כנגד קדש הקדשים“) – כי עיקר ההדגשה כאן הוא לא לבאר מקום הטיית הנרות, כ"א מה שעיי"ז ניכר שששת הקנים הם אחד עם גופה של מנורה, נר האמצעי.

(32) והטעם כפי שמסיים בפרש"י „ולמה כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך“. וראה הערה הבאה.

(33) וזה מודגש גם בהטעם דפרש"י „שלא יאמרו לאורה הוא צריך“ [ראה מפרשים (באר היטב. צידה לדרך. ועוד) דכאשר כולם פונים אל האמצעי אין האור מתפשט ומאיר (כ"כ)] וא"כ ע"י שפעולת ההדלקה היא אל מול פני המנורה, ניכר שהמנורה לא לאורה כו' נמצא שתוכן פעולת אהרן היא לא רק הדלקת נרות – שמאיר אור, כ"א גם גמר מעשה המנורה.

(28) כה, לא ואילך.

(29) שם, לו.

(30) ל' רש"י פרשתנו ח, ד (ד"ה מקשה).

הנרות, שזהו גדר של חנוכת המנורה (וענין „שלך גדולה“ הוא בכמה וכמה פרטים, כמבואר שם³⁴).

והרי עיקרו ותוכנו של ענין החנוכה אינו במעשה העבודה, (ההקדמה ו) ההדלקה של הגברא, אלא בכך שמעשה זה פועל את גמר עשייתו וקדושת החפצא, המנורה, אשר נותן את האפשרות להמשך העבודה – ההדלקה וההטבה של הנרות – בשלימות.

ח. הביאור בכל זה בפנימיות הענינים:

הנשמה³⁶ נקראת נר, כמ"ש³⁷ נר ה' נשמת אדם, היינו שכללות נשמות ישראל נק' בשם מנורה, ובמנורה – שבעה נרות, שהם שבע מדרגות בעבודת ה'.

ושני ענינים יש בזה³⁸: (א) נשמות ישראל כפי שהן מצד שרשן, ש"כולן מתאמות ואב אחד לכולנה"³⁹ – כולן עומדות בהתכללות ובהתאחדות, עד שכל בני ישראל הם מציאות אחת⁴⁰. (ב) לאחר שכל נשמה נמשכת משרשה, וכל יהודי נעשה למציאות בפ"ע, מחולק מזולתו, ואזי לכל אחד מבני ישראל ישנן מעלותיו הפרטיות, ובהתאם להן⁶⁶ היא שליחותו בעולם, „נבראתי לשמש את קוניי"⁴¹.

(36) בהבא לקמן ראה דרושי בהעלותך בלקו"ת ואוה"ת. תו"א דרושי חנוכה. ועוד.

(37) משלי כ, כז.

(38) להעיר מלקו"ש חכ"ג ע' 56 ואילך. וש"נ.

(39) תניא פל"ב.

(40) ראה בארוכה קונטרס אהבת ישראל.

וש"נ.

(41) סוף קידושין.

כפתורי' ופרחי', אלא כוללם יחד בלשון כללית „המנורה... עד פרוחה“.

ויש לומר, שזהו דיוק הלשון בפירוש רש"י „גופה של מנורה כולה וכל התלוי בה“, לפי שכאן נוגע לא (רק) עצם הדבר ש"כולה מקשה אחת" באופן העש"י (כבפ' תרומה), אלא מה שהכל הוא חלק מגוף המנורה, „גופה של מנורה וכל התלוי בה“.

ז. אך לכאורה יש מקום לשאול:

בתחלת פרשתנו כתב רש"י, שעל זה ש"חלשה אז דעתו (של אהרן) כשלא הי' עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו" ניחמו הקב"ה „שאתה מדליק ומטיב את הנרות“. הרי מפורש שהתוכן העיקרי של פרשה זו הוא „מדליק ומטיב את הנרות“, ולא כמו שנתבאר לעיל, שתוכן הפרשה הוא (לא עצם מעשה הדלקת והטבת הנרות, אלא) „פרשת המנורה“, הנוגעת לגוף המנורה?

והביאור בזה:

כבר נתבאר במקום אחר בארוכה³⁴, שדיבור ה' לאהרן „חייך שלך גדולה משלהם) שאתה מדליק ומטיב את הנרות" אינו מכוון (רק) להדלקת הנרות דאהרן כשלעצמה (שהיא גדולה מחנוכת המזבח של הנשיאים)³⁵, אלא הכוונה בזה היא שמעשה ההדלקה וההטבה דאהרן הוא גדר דחנוכת המנורה: בכל י"ב הימים שהביאו הנשיאים את קרבנותיהם לחנוכת המזבח – הדליק והטיב אהרן את

(34) לקו"ש ח"ח ע' 94 ואילך.

(35) דלפ"ז קשה קושיות הרמב"ן על פרש"י.

ועוד כו"כ שאלות כמשנ"ת בלקו"ש שם (ע' 93 ואילך).

כפי שהוא לפי פשוטו וכפי שהוא לפי פנימיותו ומטרתו:

רש"י, שענינו פשוטו של מקרא, מפרש את פעולת אהרן ד"בהעלותך את הנרות" (כפשוטה), שהוא פועל בנשמות ישראל שכל אחת ואחת בפני עצמה תהי' בעל"י, שתמשך לשרשה ומקורה, שזוהי מדריגת אהרן – שושבינא דמטרוניתא⁴⁴ – שמעלה את נשמות ישראל לשרשן ומקורן⁴⁵, למקום שבו עומדות כולן באופן של "מקשה אחת".

ונמצא, שתוכנה של פעולת ההדלקה הוא ההעלאה לבחי' מקשה. ולכן מפרש רש"י, שעיקר הענין בפרשתנו הוא "פרשת המנורה" – מעשה המנורה, דהיינו זה שהמנורה היא באופן ד"מקשה", והדלקת המנורה באופן ד"אל מול פני המנורה" היא חלק מ"מקשה", היינו שהיא משלימה את האחדות דמקשה שבמעשה המנורה.

ואילו הרמב"ן, שפירושו איננו רק "פשטים" אלא גם "דברים נעימים ליודעי חן"⁴⁶ – סודות התורה – מפרש בהתאם לפנימיות ומטרת העלאת הנרות שעל ידי אהרן: תכלית העלאת נשמות ישראל הרי היא כדי לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁴⁷, בעולם הזה התחתון דוקא, מקום ורשות הרבים.

ומזה מובן, שהתכלית ד"מקשה" – האחדות דישראל כפי שהם מצד שרשם

והם שני הענינים שבמנורה:

"וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחו מקשה היא" – מורה⁴² על התאחדותם של בני ישראל כפי שהם עומדים בשרשם, "מקשה אחת זהב טהור" – שעמידתם שם היא בהתאחדות גמורה, בלי התחלקות מדריגות ביניהם⁴³.

אבל לאחר מכן הרי הם מתחלקים זה מזה לשבעה קנים נפרדים, שהם שבעה אופנים שונים בעבודת ה'.

וזהו⁴² שאמר הכתוב: "בהעלותך את הנרות", כיצד צריך להיות אופן הדברים בשעה שכל "נר ה' נשמת אדם" עוסק בעבודתו הפרטית? – באופן של "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", היינו שיהא ניכר גם בגלוי שעבודתו הפרטית של כל אחד ואחד אינה ענין בפני עצמו, אלא כולם קשורים זה בזה, כך שבכל אחד מישראל ניכר שעיקרה ותוכנה של עבודתו הפרטית הוא – הנקודה הכללית של "אני נבראתי" לשמש את קונו⁴⁴, המאירה בשוה בכל אחד מאופני העבודה.

ט. ובזה גופא יש שני אופנים: אם "וזה מעשה המנורה מקשה זהב" הוא פרט בהדלקת הנרות (כדעת הרמב"ן), או להפך – ש"אל מול פני המנורה יאירו גו'" הוא גמר והשלמת מעשה המנורה (כמבואר בדעת רש"י).

בפעולת אהרן בנשמות ישראל – "בהעלותך את הנרות" – ישנו הענין

(44) זח"א רסו, ב. לקו"ת שם ל, א. וראה ס' הערכים חב"ד ערך אהרן ס"ד ובהנשמן שם.

(45) ראה בפרטיות בס' הערכים שם ס"ו.

(46) כמו שכתב בהקדמתו לפירושו עה"ת.

(47) נתחומא נשא טז. תניא רפל"ו.

(42) ראה בכמה מפרשי התורה פרשתנו – אלשיך, צורר המור, ספורנו. ובכ"מ.

(43) ראה לקו"ת פרשתנו (לג, ג) באו"א קצת.

ולפי זה נמצא, שלפירוש הרמב"ן
העיקר כאן הוא ההדלקה, אלא שכדי
שההדלקה תהא כדבעי, צריכה להיות
ניכרת בה האחדות ד"מקשה" שמצד
עצם הנשמה.

(משיחת ש"פ בהעלותך תש"ל)

ומקורם – היא להמשיך אחדות זו (גם)
במקום שבו הנשמות הן בהתחלקות
לשבעה נרות נפרדים, לאופני עבודה
שונים, שגם שם תומשך האחדות
שמצד שרשן³⁸, ודבר זה בא לידי ביטוי
בענין „אל מול פני המנורה יאירו
שבעת הנרות”.

